

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

O'zbekistonda davlat qarzi va uni boshqarish mexanizmlari

O'ngboyev Mirzohid Mammadi o'g'li

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Iqtisodiyot yo'nalishi 1- bosqich talabasi

Email: m1ran.22743@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining davlat qarzi dinamikasi, uning tarkibi va iqtisodiy o'sishga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida davlat qarzini boshqarishning amaldagi mexanizmlari, qarz barqarorligini ta'minlash strategiyalari va xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik masalalari o'rganilgan. Maqolada davlat qarzining yuqori chegarasini belgilash, qarz mablag'laridan samarali foydalanish va makroiqtisodiy barqarorlikni saqlash bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ilgari surilgan.

Kalit sozlar: Davlat qarzi, tashqi qarz, ichki qarz, qarz barqarorligi, YAIM, Moliya vazirligi, defitsit, makroiqtisodiy barqarorlik.

Abstract. This article analyzes the dynamics of the state debt of the Republic of Uzbekistan, its structure, and its impact on economic growth. The study examines the current mechanisms of state debt management, strategies for ensuring debt sustainability, and issues of cooperation with international financial institutions. The article proposes scientific and practical recommendations for setting a debt ceiling, the efficient use of borrowed funds, and maintaining macroeconomic stability.

Keywords: Public debt, external debt, internal debt, debt sustainability, GDP ratio, fiscal policy, debt management strategy, Uzbekistan's economy, sovereign bonds, macroeconomic stability.

Kirish: Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida davlat budjeti taqchilligini qoplash, yirik investitsion loyihalarni moliyalashtirish va ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishda davlat qarzining o'rni beqiyosdir. Davlat qarzi iqtisodiy o'sishni rag'batlantiruvchi muhim vosita bo'lishi bilan bir qatorda, agar u samarali boshqarilmasa, mamlakatning makroiqtisodiy barqarorligiga jiddiy xavf tug'dirishi mumkin. Shu sababli, qarz yukini xavfsiz darajada saqlash va undan foydalanish samaradorligini oshirish har bir davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashdagi ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi so'nggi yillarda ochiq iqtisodiyot modeliga o'tish va tarkibiy islohotlarni jadallashtirish maqsadida tashqi va ichki qarz mablag'laridan faol foydalanmoqda. Ayniqsa, energetika, transport infratuzilmasi, qishloq xo'jaligi va ijtimoiy sohalarni modernizatsiya qilish uchun xalqaro moliya institutlari hamda xorijiy investorlar mablag'larining jalb etilishi davlat qarzining o'sish dinamikasiga sabab bo'ldi. Biroq, global iqtisodiy noaniqliklar va valyuta kurslarining o'zgaruvchanligi sharoitida qarz barqarorligini ta'minlashning mukammal mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tadqiqot ishining maqsadi O'zbekiston Respublikasi davlat qarzining hozirgi holatini tahlil qilish, uni boshqarishning huquqiy va iqtisodiy mexanizmlarini o'rganish hamda qarz yukining YAIMga nisbatan maqbul darajasini saqlash bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Shuningdek, ishda qarz mablag'larini qaytarish mexanizmlari va xalqaro tajribadan kelib chiqqan holda risklarni minimallashtirish yo'llari yoritib beriladi.

Global iqtisodiy o'zgarishlar va moliyaviy integratsiya sharoitida davlat qarzi nafaqat budjet taqchilligini qoplash vositasi, balki mamlakatning strategik investitsiya loyihalarini amalga oshirishdagi asosiy resurslaridan biri bo'lib xizmat qilmoqda. Davlat qarzi — bu mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini jadallashtirish uchun xizmat qiluvchi moliyaviy dastakdir. Biroq, qarzning miqdori emas, balki uning tarkibi, xizmat ko'rsatish xarajatlari va yo'naltirilgan loyihalarning samaradorligi iqtisodiy xavfsizlikning bosh mezoni hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida 2017-yildan boshlangan keng ko'lamli islohotlar davri iqtisodiyotni liberallashtirish va infratuzilmani modernizatsiya qilish uchun tashqi moliyaviy resurslarga bo'lgan ehtiyojni oshirdi. Natijada, so'nggi yillarda mamlakatimiz xalqaro kapital bozorlariga chiqdi va ilk bor suveren yevrobondlarini joylashtirdi. 2024-2025 yillarga kelib, O'zbekistonning davlat qarzi dinamikasida miqdoriy o'sish kuzatilgan bo'lsa-da, u barqaror makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va YAIMning yuqori o'sish sur'atlari hisobiga xalqaro standartlar (60%) doirasidagi xavfsiz darajada (32-35% atrofida) saqlanib qolmoqda.

Ushbu mavzuning dolzarbligi shundaki, bugungi kunda jahon bozorida foiz stavkalarining oshishi va valyuta kurslarining tebranishi sharoitida davlat qarzini boshqarishning yangi, samarali mexanizmlarini joriy etish talab etiladi. Xususan, 2026-yildan boshlab tashqi qarz olish bo'yicha vakolatlarining parlament nazoratiga o'tkazilishi va qarz limitlarining qonun darajasida belgilanishi boshqaruv tizimida shaffoflikni oshirishga qaratilgan muhim qadamdir.

Adabiyotlar tahlili: Davlat qarzi va uning iqtisodiyotga ta'siri masalasi bir necha asrlardan buyon iqtisodiy maktablarning bahs-munozaralar markazida bo'lib kelmoqda. Ushbu tadqiqot doirasida adabiyotlarni uchta asosiy yo'nalishga ajratish mumkin:

Klassik va neoklassik nazariyalar. Klassik iqtisodiyot maktabi vakillari, xususan **Adam Smit** va **David Rikardo**, davlat qarziga nisbatan salbiy munosabatda bo'lishgan. Adam Smit o'zining «Xalqlar boyligi» asarida davlat qarzini «milliy boylikni yemiruvchi omil» deb atagan bo'lsa, David Rikardo «Rikardo ekvivalentligi» nazariyasini ilgari surib, bugungi davlat qarzi kelajakdagi yuqori soliqlar ekanligini isbotlashga harakat qilgan.

Biroq, XX asrda **Jon Meynard Keyns** bu qarashlarni o'zgartirdi. U iqtisodiy inqirozlar davrida davlat qarzi hisobiga investitsiyalarni ko'paytirish orqali yalpi talabni rag'batlantirish zarurligini asoslab berdi. Keynschi yondashuv O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlar uchun iqtisodiy o'sishni moliyalashtirishda qarzdan samarali foydalanish nazariy asosi hisoblanadi.

Qarz barqarorligi va "Haddi-a'lo" (Debt Ceiling) nazariyalari

Zamonaviy iqtisodchilar **Karmen Reinhart** va **Kennet Rogoff** o'zlarining «Bu gal hammasi boshqacha» (This Time is Different) asarida 66 ta davlatning 800 yillik tarixini tahlil qilib, davlat qarzi YAIMning 90% idan ohsa, iqtisodiy o'sish sur'atlari keskin pasayishini isbotlaganlar. Bu nazariya O'zbekiston qonunchiligida qarz chegarasini 60% qilib belgilanishiga nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Shuningdek, **Robert Barro** davlat qarzini boshqarishda «soliqlarni silliqlash» (tax smoothing) nazariyasini ishlab chiqqan bo'lib, u qarzni faqat vaqtinchalik xarajatlar yoki yirik investitsiyalar uchun olish maqsadga muvofiq ekanligini ta'kidlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi: Ushbu tadqiqotning metodologik asosi sifatida O'zbekiston Respublikasining davlat qarzi dinamikasini kompleks tahlil qilish va uni

boshqarish samaradorligini baholash belgilangan. Tadqiqot jarayonida quyidagi usullardan foydalanildi:

Tizimli va qiyosiy tahlil (Systemic and Comparative Analysis): O'zbekistonning davlat qarzi tarkibi (tashqi va ichki) tizimli ravishda o'rganildi. Shuningdek, O'zbekistonning qarz ko'rsatkichlari rivojlanayotgan boshqa mamlakatlar va xalqaro me'yorlar (Jahon banki va XVJ tavsiyalari) bilan qiyoslandi. Bu usul mamlakatimizdagi qarz yukining global fondagi o'rnini aniqlashga xizmat qildi.

Statistik va ekonometrik tahlil (Statistical and Econometric Analysis): 2017–2025 yillar oralig'idagi rasmiy statistik ma'lumotlar asosida davlat qarzining o'sish sur'atlari tahlil qilindi. Tadqiqotda YAIM o'sishi, inflyatsiya darajasi va valyuta kursi tebranishlarining qarz yukiga ta'siri statistik indekslar orqali baholandi.

3. Induksiya va deduksiya (Induction and Deduction): Xalqaro moliya bozoridagi umumiy tendensiyalardan kelib chiqib, O'zbekistonning xususiy holati uchun xulosalar (deduksiya) chiqarildi. Shuningdek, alohida investitsion loyihalarga yo'naltirilgan qarz mablag'lari samaradorligini tahlil qilish orqali umumdavlat qarz siyosatini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar (induksiya) ishlab chiqildi.

Asosiy qism: O'zbekiston davlat qarzining hozirgi holati va dinamikasi
So'nggi yillarda O'zbekistonning davlat qarzi dinamikasida miqdoriy o'sish kuzatilmoqda. 2017-yilda davlat qarzi YAIMga nisbatan qariyb 18-19% ni tashkil etgan bo'lsa, 2026-yil boshiga kelib bu ko'rsatkich **31,9%** ga yetdi. Bu o'sish asosan iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish va koronavirus pandemiyasi oqibatlarini yumshatish uchun jalb qilingan tashqi qarzlarning hisobiga ro'y berdi.

Davlat qarzining tarkibi quyidagi muhim xususiyatlarga ega

Tashqi qarz: Jami qarzning qariyb 85% ini tashkil etadi. Bu asosan xalqaro moliya institutlari (Jahon banki, ADB, Islom taraqqiyot banki) tomonidan uzoq muddatli va imtiyozli stavkalarda berilgan kreditlardir.

Ichki qarz Oxirgi yillarda ichki moliya bozorini rivojlantirish maqsadida davlat g'aznachilik obligatsiyalarini chiqarish ko'paydi (jami qarzning 15% i). Bu valyuta risklarini kamaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Davlat qarzini boshqarishning huquqiy-iqtisodiy mexanizmlari

O'zbekistonda qarz barqarorligini ta'minlash uchun bir qator qat'iy mexanizmlar joriy etilgan:

Qonuniy cheklovlar "Davlat qarzi to'g'risida"gi qonun bilan davlat qarzining yuqori chegarasi YAIMga nisbatan **60%** etib belgilangan. Bu xalqaro xavfsizlik standartlariga to'la mos keladi.

Yillik limitlar Har yili davlat budjeti to'g'risidagi qonun bilan yangi jalb qilinadigan tashqi qarzning yillik limiti (masalan, 2026-yil uchun 5,5 mlrd dollar) belgilanadi.

Vakolatlar taqsimoti 2026-yildan boshlab tashqi qarz olish bo'yicha nazorat funksiyalari kuchaytirilib, jarayonda Parlamentning (Oliy Majlis) roli oshirildi.

O'rta muddatli strategiya Iqtisodiyot va moliya vazirligi tomonidan "Davlat qarzini boshqarishning o'rta muddatli strategiyasi" amalga oshiriladi, unda valyuta va foiz stavkalari risklari muntazam monitoring qilinadi.

Qarz mablag'laridan foydalanish samaradorligi va risklar tahlili

Davlat qarzini boshqarishda nafaqat uning miqdori, balki u qaysi sohalarga yo'naltirilgani muhim. O'zbekistonda qarz mablag'lari asosan o'zini-o'zi oqlaydigan loyihalarga yo'naltirilmoqda:

Energetika Qarzning 16% dan ortig'i yangi elektr stansiyalari va tarmoqlarni qurishga yo'naltirilib, energetik mustaqillikni ta'minlamoqda.

Infratuzilma Transport, kommunikatsiya va uy-joy qurilishiga yo'naltirilgan mablag'lar iqtisodiy faollikni oshirmoqda.

Mavjud risklar:

Valyuta riski Tashqi qarzning asosiy qismi AQSh dollarida bo'lgani sababli, milliy valyuta kursining tebranishi qarzga xizmat ko'rsatish xarajatlarini oshiradi.

Xizmat ko'rsatish xarajatlari Budget xarajatlari tarkibida qarz bo'yicha foiz to'lovlari ulushining ortib borishi ijtimoiy sohalarni moliyalashtirishga bosim o'tkazishi mumkin.

1-jadval: O'zbekiston davlat qarzining holati va tarkibiy dinamikasi (2024–2026)

Ko'rsatkichlar	2024-yil (Amalda)	2025-yil (Amalda)	2026-yil (Prognoz)
Jami davlat qarzi (mlrd AQSh doll.)	40,2	46,85	53,0
Tashqi davlat qarzi	34,1	39,82	45,5
Ichki davlat qarzi	6,1	7,03	7,5
Davlat qarzining YAIMga nisbati (%)	35,0%	31,9%	37,9%
Qarzga xizmat ko'rsatish (trln so'm)	14,5	21,1	30,3

Qarz barqarorligini ta'minlashda institutsional islohotlar

O'zbekistonda davlat qarzini boshqarish faqat miqdoriy cheklovlar bilan cheklanib qolmay, tizimli institutsional o'zgarishlarni ham o'z ichiga oladi. Xususan:

O'rta muddatli strategiya: Iqtisodiyot va moliya vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan va muntazam yangilanib turadigan "Davlat qarzini boshqarish strategiyasi" qarz portfelini optimallashtirish imkonini beradi. Bunda asosiy e'tibor qarzni qayta moliyalashtirish (refinancing) risklarini minimallashtirishga qaratilgan.

Shartli majburiyatlar nazorati: Davlat kafolati ostida olingan qarzlar (davlat korxonalari va banklar tomonidan) ustidan nazorat kuchaytirilgan. Bu esa davlat budgetiga tushishi mumkin bo'lgan kutilmagan bosimlarning oldini oladi.

Ichki davlat qarzini rivojlantirish – valyuta risklariga qarshi dastaq

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tashqi qarzning asosiy qismi xorijiy valyutada ekanligi (asosan AQSh dollari va Yevro) milliy valyuta devalvatsiyasi sharoitida qarz yukini oshiradi. Shu sababli, O'zbekiston hukumati quyidagi choralarni ko'rmoqda:

Davlat g'aznachilik obligatsiyalari (DGO): Ichki bozorda milliy valyutadagi qimmatli qog'ozlar emissiyasi hajmi oshirilmoqda. Bu nafaqat valyuta riskini kamaytiradi, balki mamlakatda kapital bozorining rivojlanishiga, tijorat banklari va sug'urta kompaniyalari uchun ishonchli investitsiya aktivlarining paydo bo'lishiga xizmat qiladi.

Xalqaro obligatsiyalar (Eurobonds): O‘zbekistonning suveren yevrobondlari jahon moliya bozorlarida mamlakatning kredit reytingi va investitsion jozibadorligini belgilovchi muhim indikatorga aylandi.

Davlat qarzining ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligi

Davlat qarzi faqat "qarz" emas, balki "kelajakka investitsiya" sifatida qaraladi. Jalb etilgan mablag‘lar quyidagi ijtimoiy sohalarga yo‘naltirilishi orqali inson kapitalini rivojlantirishga xizmat qilmoqda:

Sog‘liqni saqlash va ta‘lim: Qarz mablag‘larining bir qismi zamonaviy shifoxonalar qurish va maktablarni jihozlashga yo‘naltirilgan bo‘lib, bu uzoq muddatda mehnat unumdorligining oshishiga va YaIM o‘shishiga bilvosita ta‘sir qiladi.

Hududlarni rivojlantirish: Ichimlik suvi ta‘minoti va kanalizatsiya tizimlarini yaxshilash loyihalari aholi turmush darajasini oshirish bilan birga, hududiy iqtisodiy faollikni rag‘batlantirmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi nomidan jalb qilingan tashqi qarzning kreditorlar kesimidagi taqsimoti (2025-yil holatiga ko‘ra)

Kreditorlar (Moliya institutlari va davlatlar)	Qarz miqdori (mlrd AQSh doll.)	Ulushi (%)
Xalqaro moliya institutlari — jami:	19,2	48,2%
— Osiyo taraqqiyot banki (ADB)	7,5	18,8%
— Jahon banki (IDA va IBRD)	8,0	20,1%
— Islom taraqqiyot banki	1,2	3,0%
— Boshqa xalqaro tashkilotlar	2,5	6,3%
Xorijiy davlatlar moliya tashkilotlari (Ikki tomonlama):	11,8	29,6%
— Xitoy (Eksimbank va boshqalar)	3,8	9,5%
— Yaponiya (JICA)	2,4	6,0%
— Janubiy Koreya (EDCF)	1,1	2,8%
— Fransiyaning taraqqiyot agentligi	0,9	2,3%
Investorlar (Xalqaro suveren obligatsiyalar - Eurobonds)	8,8	22,1%
JAMI TASHQI QARZ	39,82	100,0%

1-diagramma: Davlat qarzining YAIMGa nisbatan dinamikasi (%)

Bu diagramma qarzning xavfsiz chegarada ekanligini isbotlash uchun eng muhimi.

Yillar	Qarzning YAIMga nisbati (%)	Xavfsiz chegara (Qonun bo'yicha)
2020	36,4%	60%
2021	35,8%	60%
2022	33,2%	60%
2023	32,6%	60%
2024	33,9%	60%
2025	31,9%	60%

2-diagramma: Davlat qarzining tarkibi (Milliarda AQSh dollarida)

Bu Stacked Column (to'plangan ustunli) diagramma uchun ma'lumotlar.

Yillar	Tashqi qarz (\$ mlrd)	Ichki qarz (\$ mlrd)	Jami (\$ mlrd)
2020	20,2	2,1	22,3
2021	23,2	2,5	25,7
2022	25,9	3,1	29,0
2023	29,3	5,1	34,4
2024	34,1	6,1	40,2
2025	39,8	7,0	46,8

3-diagramma: Qarz mablag'larining sohalar kesimida ishlatilishi

Davlat budjetini qo'llab-quvvatlash: 47%

Energetika sohasi: 16%

Qishloq va suv xo'jaligi: 9%

Transport va infratuzilma: 8%

Sog'liqni saqlash va ta'lim: 5%

Boshqa sohalar: 15%

Diagrammalar bo'yicha tahliliy xulosa (Matnga qo'shish uchun)

Diagrammalar tahlili shuni ko'rsatadiki, 2020-yildan 2025-yilgacha davlat qarzi miqdor jihatidan **2 baravardan ko'proqqa** (22,3 mlrd dollardan 46,8 mlrd dollargacha) oshgan. Biroq, iqtisodiyotning (YAIM) o'sish sur'atlari yuqori bo'lganligi sababli, qarzning YAIMdagi ulushi barqaror darajada (32-36%) saqlanib qolmoqda. Bu esa O'zbekiston

iqtisodiyoti qarz yukini ko‘tarishga qodir ekanligini va qarz barqarorligi saqlanayotganini tasdiqlaydi.

Xullosa :O‘zbekistonning davlat qarzi va uni boshqarish mexanizmlarini tahlil qilish natijasida quyidagi umumiy xulosalarga kelindi:

Qarz barqarorligi saqlanmoqda: O‘zbekistonning davlat qarzi 2025-yil yakuniga ko‘ra YAIMga nisbatan **31,9%** ni tashkil etib, qonunchilikda belgilangan **60 foizlik** xavfsiz chegaradan sezilarli darajada pastdir. Bu esa mamlakatning makroiqtisodiy barqarorligi xalqaro moliya institutlari (XVJ, Jahon banki) tomonidan "mo‘tadil" deb baholanishini ta‘minlamoqda.

Strukturaviy diversifikatsiya: Qarz tarkibida uzoq muddatli va past foizli imtiyozli kreditlarning (Jahon banki, ADB) ulushi yuqoriligi (qariyb **48%**) budjetga tushadigan bosimni kamaytiradi. Shu bilan birga, ichki qarz bozorining rivojlanayotgani valyuta risklaridan himoyalashda muhim strategik qadamdir.

Investitsion xarakter: Jalb etilgan mablag‘larning asosiy qismi nafaqat iste‘molga, balki energetika, transport va qishloq xo‘jaligi kabi strategik sohalarni modernizatsiya qilishga yo‘naltirilmoqda. Bu uzoq muddatda iqtisodiy o‘sish sur‘atlarini ta‘minlovchi qo‘shilgan qiymat yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. “Davlat qarzi to‘g‘risida”. 16.08.2022-yildagi O‘RQ-788-son.
2. O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. “2025-yil uchun O‘zbekiston Respublikasining Davlat budjeti to‘g‘risida”. 18.12.2024-yildagi O‘RQ-1002-son.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risida. 11.09.2023-yildagi PF-158-son.
4. Vahobov A.V., Malikov T.S. Moliya: Darslik. — Toshkent: “Iqtisod-moliya”, 2022. — 812 b.
5. Shodmonov Sh.Sh., G‘ofurov U.U. Iqtisodiyot nazariyasi: Darslik. — Toshkent: “Lesson Press”, 2021. — 768 b.
6. Reinhart C. M., Rogoff K. S. This Time Is Different: Eight Centuries of Financial Folly. — Princeton University Press, 2009. (Davlat qarzi bo‘yicha dunyodagi eng mashhur tadqiqot).
7. Barro R. J. Public Debt and Capital Formation. — American Enterprise Institute, 1991.
8. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Davlat qarzi holati va dinamikasi bo‘yicha sharh: 2024-yil yakunlari va 2025-yil prognozlari. — Toshkent, 2025.
9. Markaziy bank hisoboti. O‘zbekiston Respublikasining to‘lov balansi va tashqi qarzi ko‘rsatkichlari. — Toshkent, 2025.
10. International Monetary Fund (IMF). Republic of Uzbekistan: Staff Report for the Article IV Consultation. — Washington D.C., 2024.
11. World Bank. Uzbekistan Economic Update: Navigating Global Headwinds. — Washington D.C., 2024.
12. www.lex.uz — O‘zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma‘lumotlari milliy bazasi.
13. www.mf.uz — O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi rasmiy sayti.
14. www.stat.uz — O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi.
15. www.imf.org — Xalqaro Valyuta Jamg‘armasi rasmiy sayti.

